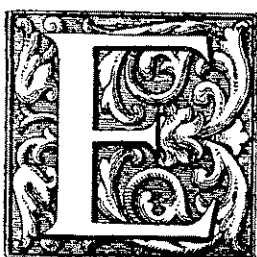

L'ALEGRÍA DEL POBLE

LRA negra nit quan el Damià, el pare de l'Engracieta, obria l'estable per a enganxar la mula al carro que devia portar-los a ciutat. L'home estava nerviós, malhumorat, i ja per que les rodes no engalzaven amb les roderes, ja perquè la mula es mostrava remisa a deixar-se posar els guarniments, engegava, a baixa veu, uns renecs tan cargolats, que, si el rector arriba a sentir-lo, el condemna a un mes de dejuni. La veritat és que l'home tenia raó per a estar capficat i maleïr la seva malaventura. El disgust que li havia donat l'Engracieta, la seva filla única, era d'aquells que un pare no pot suportar-lo sense que el cor se li esberli.

L'Engracieta era la noia més xamosa de la vila. De caràcter joïós, la seva boca era un cascavell d'argent que dringava tot el dia amb rialles brollades del fons d'una ànima pura i d'un cor venturós. Tot el jovent del poble, fins els fadrins de les demés viles de l'encontrada, papallonejaven al seu entorn amb tanta persistència i cançoneria com les abelles al voltant d'una flor formosa, i ella, amb ingènua gentilesa, per tots tenia, arran de llavi, un dolç somriure i una paraula amatenat per a respondre a les galanteries que li dedicaven. No hi havia festa ni festassa als pobles de la comarca a les que no hi fos convidada i en arribar el mes d'agost, pot dir-se que la pobra noia no tenia moment de repòs anant de vila en vila i d'envelat en envelat per a complaure als seus admiradors que la proclamaven reina única de tots els saraus. Tant l'admiraven, l'estimaven i volien a tot arreu, que era considerada com una institució vilatana, com un ornament del poble, com un roser que la mà de Déu hagués fet néixer al bell mig de la plaça major i que hivern i estiu tregués florida per a glòria dels ulls que el contemplessin i delícia dels sentits que es refocilessin amb la seva flaire. Per això, malgrat volguer-la tots els fadrins, cap gosava demanar-la per promesa: hauria sigut fer un tort als companys. L'Engracieta era l'alegria del poble i el poble era de tots.

Però com que la vila no estava tancada a la lliure entrada dels forasters, un dia hi arribà un senyoret de ciutat amb l'encàrrec de estudiar el traçat d'una carretera que havia de portar la riquesa a aquelles comarques isolades de tot tràfec comercial. El senyoret era un enginyer que a l'auriola d'un prestigi ben guanyat hi afegia els atractius d'una joventut simpàtica i d'una figura esplèndida.

El foraster no trigà gaire a sentir-se corprès pels encisos de la noia que als pocs dies passà a ésser l'amiga amable i carinyosa que li endolcia les hores amargues del captiveri a que l'obligava l'exercici de la carrera.

Els joves del poble prou sentien enveja i rancunia al veure's preterits per l'Engracieta i prou li dirigien queixes i renys per les atencions que prodigava a qui ni ella ni ningú coneixia; més seduida per la paraula ubriagadora del foraster, no escoltava la veu amiga que li donava bons consells. Ni el seu pare, conseguí curar-la de la folia d'aquell primer amor que esclatava impetuós en l'ànima verge de la ingènua vilatana.

Per primer cop a la vida l'Engracieta paladejà la mel d'un enamorament que floria amb ufanors de primavera. Però com que en la vida la ventura és passatgera i frívola, darrera les hores soleïades vinguéren les grisors precursoras de la tempestat. Finita la tasca que el retenia al poble, el foraster, amparat per les ombres de la nit, fugí porugament emportant-se'n amb ell la innocència d'una donzella i l'alegria de tota la gent de la vila.

No hi havia conçol per la pobre noia que com a cella inexperta havia caigut al parany temptador que li posà al pas un home sense consciència i aquelles rialles d'altre temps, més alegradores que cant de rossinyol, es convertiren en gemecs i llàgrimes.

Quan el Damià arrencà la trista veritat de llavis de la seva filla, volia llevar-se la vida. No era home per a soportar el pès de la deshonra amb que el destí el castigava, i, com un foll, corregué pel poble pregonant la seva desventura. Lluny de trobar el despreci que ell esperava, cent mans amigues varen estrènyer, carinyoses, les seves; més ni les mostres

d'afecte ni les paraules serenes del bon seny, conseguiren portar conçol a la seva ànima contorbada. Ell no se'n creia digne de la consideració dels seus conveïns i ja que no hi havia manera de atrapar al vil galantejador per a obligar-lo a comportar-se com un home d'honor, se n'aniria del poble junt amb l'Engracieta per a refugiar-se a un lloc on ningú els conegués. Sense esma per a despedir-se de ningú, retuts per la vergonya, emprengueren la marxa camí de la ciutat immensa, on l'home és com un gra d'arena en el sorral. Pare i filla, reconciliats per l'amor que tot ho dignifica, lligats per una estreta abraçada en la que hi posaven tota la seva vida, anaven allunyant-se de la vila dels seus amors al pas calmos de la mula que arrastrava el carro per les fondes roderes del pedegrós camí. El dolor de llavors, el de desarrelar-se de la terra que guardava els ossos de tots els seus avantpassats, en la que havien nascut i crescut, fou tan intens com el que 'ls hi produí la conceixença de la terrible veritat que els desterrava.

**

Escassament feia una hora que havien sortit del poble quan endevinàren en la llunyania del camí unes ombres que s'acostaven pausadament. No podia duptar-se de que eren caminants que's dirigien a la vila. Serien una colla d'obriers del camp que anaven a cercar treball?... El Damià no podia endevinar-ho, però poc a poc el carro i els caminants anaven acostant-se, fins que una veu coneguda ressonà, vibrant, en la quietud de la nit.

—Damià! Sou vosaltres?

Però en Damià no respongué perquè va reconèixer en el que preguntava a un dels minyons més honrats i valents del poble i el desconhortat pare volia anarse'n per sempre més sense que ningú tingués esment de la fugida.

L'innocenta astúcia del pobre vell no li serví per a res perquè el minyó aturà la mula, mirà a l'interior del carro i al veure confirmats els seus pressentiments, digué amb veu imperiosa:

—Torneu-vos-en cap a vila. És inútil que intenteu resistir-vos. Que no ho veieu quina colla anem!—I mostrà als companys que anaven al seu darrera. Eren més de vint: tot el jovent del poble.

—Però d'on veniu?—preguntà el Damià sorprès de lo que veia.

—Venim de cacera i a fe que la jornada ha sigut bona! Hem cobrat la peça que assetjavem feia dies. Ara no pregunteu res més i feu via amb nosaltres cap al poble.

En Damià comprengué que era inútil resistir-se i s'abandonà a la voluntat d'aquells minyons que guiaren la mula per a fer-li emprendre ruta inversa a la que portava.

La fosca de la nit era tan afrosa, que en Damià no pogué reconèixer a ningú dels que seguien darrera del carro, ni per més que deixés volar la seva fantasia, desxifrava l'enigma de les paraules que havia pronunciat el cap de colla. L'Engracieta sí que tingué un pressentiment i no s'enganyà.

A l'arribar a la vila entràren tots a la quadra de cal Damià i a la feble resplandor d'un gresol d'oli, presentàren la peça cobrada:

Era l'enginyer que havia seduït a l'Engracieta.

—Aquí el teniu. Es un lladre que us havia robat l'honor a vos, i a nosaltres l'alegria. Des de l'hora que se'n va anar que el persegüem. Tots els del poble ens juramentàrem a no descançar fins a atrapar-lo. Avui hem descobert on s'ajacava i, no de grat sinó per força l'hem obligat a venir fins aquí per a que, sinó tot lo que furtà, al menys us torni la bona fama que mereixeu tant vos com la vostra filla.

En veure a l'enginyer, el Damià s'hi abraonà per a escanyar-lo, però els honrats minyons el defensàren mentre l'Engracieta li escupia al rostre tota la fel de la seva ànima.

**

Als pocs dies i sense cerimònia, se celebrà el casament de l'Engracieta amb l'enginyer, emprò tan bon punt sortiren de l'església, el Damià s'encarà amb el nuvi i signant-li el camí del poble, li digué:

—Ves-t'en. Ja ens has tornat lo únic que de moment podies restituir-nos. Ves-t'en i no t'acostis mai més que no vull que la meua filla visqui encadenada a un home a qui aborreix. Lluny de tú l'Engracieta retrobarà la pau i qui sab si al florir la vida amb el fillet que porta a les entranyes florirà també la joia i la ventura.

PERE CAVAL·LÉ.

